LA MÀQUINA DE VAPOR DE CAL VIDAL, DEL VALLÈS AL BERGUEDÀ

Conxa Bayó

A meitat de segle passat el senyor Pere Soler de Terrassa va iniciar una empresa tèxtil de tints i filats anomenada «hilados y tintes Soler». En el decurs del temps s'havia de convertir en una de les empreses més importants d'aquest sector.

Ja en les primeres dècades d'aquest segle l'empresa va viure uns anys de gran prosperitat deguda principalment a la primera guerra mundial. Això va repercutir en ampliacions de noves naus fins arribar a ocupar una illa industrial.

En aquells moments, l'empresa donava feina a 280 treballadors.

La dedicació de l'empresa al ram de l'aigua, i les necessitats energètiques, van fer necessari comptar amb una màquina de vapor capaç d'abastar els dos vessants. Fins l'any 1973 l'empresa funcionà a ple rendiment, posteriorment començà la crisi del petroli que va comportar greus dificultats per a obtenir fibres sintètiques i que es va estendre per tot el sector.

L'any 1985 l'empresa va tancar definitivament.

La màquina de vapor

La màquina de vapor (1) que van fer servir durant tants anys, era de sistema Corlys, fabricada a França per l'empresa WEYLER & RICHEMON l'any 1894, i va funcionar fins l'any 1956.

D'aquesta màquina es poden remarcar unes parts característiques que són molt importants:

- El regulador
- Els engreixadors
- La biela, d'una sola peça no cilíndrica.

L'empresa WEYLER & RICHEMON tenia l'autorització de Corlys per poder fabricar aquest tipus de màquines per tot l'Estat francès.

Característiques de la màquina

Potència: 400 CV
Nombre de cilindres: 1 horitzontal
Diàmetre del pistó: 350 mm
Recorregut: 750 mm
Diàmetre del volant: 2,5 m
Pes del volant 8.000 kg
Revolucions per minut: 50-60 rpm
Pressió del vapor: 8 kg/cm2

Porta acoblat el condensador de vapor, situat sota mateix del pistó.

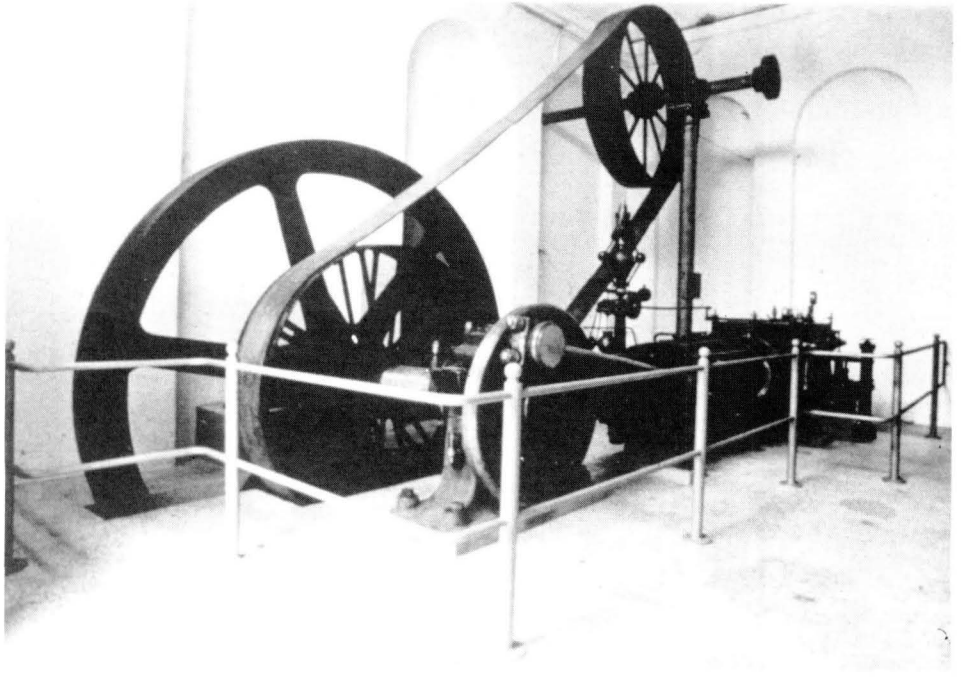
Regulador de velocitat: és del tipus Porter i porta aplicat un compensador Denis.

Cilindre: treballa horitzontalment. La distribució del vapor consta de quatre claus, dues d'admissió i dues d'escapament, característiques de les màquines amb sistema Corlys.

Adquisició de la màquina per part del museu de la ciència i de la tècnica de Catalunya

Els directius de l'empresa havien fet conservar aquesta màquina en perfecte estat. La netejaven i engreixaven i el seu aspecte, malgrat els anys d'ús, era molt acurat.

El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya coneixia l'existència d'aquesta màquina i també els greus problemes que patia l'empresa Hilados y Tintes Soler. Havent-nos posat en contacte amb ells, vam intentar que aquesta màquina no es perdés i poder-li donar un acolliment adequat. Amb moltes dificultats, la màquina va poder ser comprada pel Museu, que va decidir

La màquina de vapor de cal Vidal funcionà, des de l'any 1894 fins al 1956, al vapor «Hilados y Tintes Soler» de Terrassa.

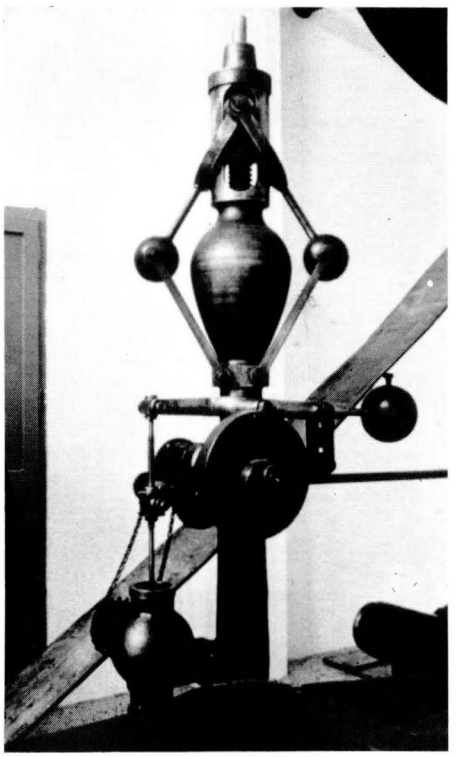
FOTO: CONXA BAYÓ, ARXIU MCIT

traslladar-la a la colònia Vidal, situada en el terme municipal de Puig-reig, al Berguedà.

La màquina de vapor a cal Vidal

El trasllat de la màquina a Cal Vidal no va ser un fet aleatori, ja que la família Vidal, una vegada tancada la colònia i d'acord amb el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, va decidir convertir-la en una subseu del museu, on es podrà veure els habitatges, les botigues, l'església, l'escola, la turbina, la resclosa i també una nau on es podrà seguir el procés tèxtil del cotó.

En un petit recinte al costat de la caldera, s'ha instal·lat la màquina de vapor de hilados y tintes Soler. S'ha intentat simular que la màquina encara funciona, soterrant el volant envoltat per una gran corretja. Una bona restauració l'ha deixada gairebé com quan la vam veure per primera vegada; no igual, ja que aquella pàtina que tenia és molt difícil de tornar a aconseguir.

Detall del Regulador
FOTO: CONXA BAYÓ
ARXIU MC I T

Testimoni silenciós i passiu del passat

Moltes vegades les màquines passaven per diferents ubicacions i utilitats.

En coneixem moltes que en un principi s'instal·laven en un vaixell i en una segona etapa d'activitat, s'aplicaven a usos industrials.

Aquesta màquina va tenir el seu primer servei en la indústria. En una segona fase restarà estàtica, encara que donant vida a un museu.

És una bonica manera de finalitzar la seva activitat.

És una bona màquina i és un bon lloc.

Ha fet un llarg viatge, del Vallès al Berguedà, dues comarques actives i treballadores, puntals de la indústria tèxtil

NOTES:

(1) Les dades tècniques de la màquina van ser aportades pel Sr. Jordi Vidal i Mestres.

Conxa Bayó i Soler,
Conservadora MC i T de Catalunya

forbosa
EMPRESA CONSTRUCTORA

Ctra. Sant Fruitós, 38
Tel. (93) 821 06 04 - Fax: (93) 822 09 51
BERGA (Barcelona)

CARN NATURAL DEL BERGUEDÀ
Gust Tradicional, Qualitat i Confiança

Pl. Dr. Saló, 4 - Tel. i Fax 822 00 92
08600 BERGA

RAMADERS DE MUNTANYA DEL BERGUEDÀ
S. Coop. C. Ltda.